

quick scan flora en fauna

Genemuiden, Klaas Fuitestraat

Gemeente Zwartewaterland

Datum: juli 2012

Projectnummer: 120102

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	3
2	Toetsing	5
2.1	Onderzoeksmethodiek	5
2.2	Beschermde gebieden	5
2.3	Voorkomen van beschermde soorten	6
3	Conclusie	9
3.1	Gebiedsbescherming	9
3.2	Soortenbescherming	9
3.3	Zorgplicht	10
3.4	Aanbevelingen	10

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Genemuiden (gemeente Zwartewaterland, provincie Overijssel) is aan de Klaas Fuijstrastraat de realisatie van twee supermarkten met bijbehorende parkeergelegenheid beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

Afbeelding 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregelgeving. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten en beschermde natuurgebieden. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Genemuiden ligt ten zuidwesten van Meppel, ten noorden van Zwolle en ten noordoosten van Kampen. Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Genemuiden, ten oosten van de kern. De directe omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de rivier Zwarte Water in het oosten en noorden en agrarische gronden in het zuiden en

westen. Het plangebied wordt begrenst door de Oosterbrugstraat in het noorden, de Klaas Fuitestraat in het oosten en bebouwing in het zuiden en westen.

In de huidige situatie wordt het plangebied omgeven door bebouwing. Binnen het plangebied staan twee woningen en een loods met aanpandig kantoor. Voor de toekomstige plannen is beoogd de woningen en het centrale deel van de loods te slopen ten behoeve van de realisatie van parkeergelegenheid. Van de overige delen van de loods wordt de bestaande constructie gebruikt ten behoeve van de realisatie van twee separate supermarkten.

Afbeelding 2: Globale indruk plangebied. Van linksboven naar rechtsonder: Voorkant woningen, achterzijde woningen, kantoor met deel loods, zijkant kantoor, loodscomplex, binnenzijde loodscomplex.

2 Toetsing

2.1 Onderzoeksmethodiek

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB B.V. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), De Zoogdieren van Overijssel (Bode *et al.*, 1999) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 5 juni 2012 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van verschillende plantensoorten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

2.2 Beschermd gebied

2.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het Natura 2000-gebied "Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 325 meter afstand. Gezien tussenliggende elementen (bebouwing en wegen) en de afstand zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op het beschermde gebied niet te verwachten. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied zijn niet te verwachten.

2.2.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), maar de IJssel ten noorden van het plangebied is wel aangewezen als onderdeel van de EHS. De IJssel ligt op ongeveer 400 meter afstand van het plangebied. Gezien de ligging buiten de EHS is geen sprake van directe aantasting van de EHS. Door de aanwezigheid van tussenliggende reeds verstorende elementen als wegen en bebouwing zijn indirecte negatieve effecten op de EHS niet te verwachten.

2.3 Voorkomen van beschermde soorten

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

2.3.1 Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn weinig potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het plangebied is bebouwd en verhard. De groene delen bestaan uit gazons, struiken en bomen. Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn een gazon, enkele rommelhoekjes en ruigten aanwezig. Hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als kleine marterachtigen, (spits)muizen, Egel (*Erinaceus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en Mol (*Talpa europaea*) niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Sporen en individuen van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen in het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen watergangen, eiken of beukenbomen (voedselboom Eekhoorn) aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, uitwerpselen, prooiresten of andere tekenen van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Gezien het bovenstaande zijn negatieve effecten op strikt beschermde grondgebonden zoogdieren niet te verwachten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

2.3.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Voor de plannen worden enkele bomen gekapt. Deze zijn echter van onvoldoende omvang om geschikte holtes te bevatten, waardoor negatieve effecten op boombewonende soorten zijn uit te sluiten. Wel worden de woningen en een deel van het loodscomplex gesloopt. De woningen bevatten een pannendak met overstekende dakpannen waarachter vleermuizen kunnen wegkruipen. Daarnaast bevatten de woningen een spouwmuur welke toegankelijk is middels open stootvoegen. Ook het kantoor bevat een spouwmuur welke middels open stootvoegen toegankelijk is.

Met de sloop van de woningen en de mogelijke sloop van het kantoor is mogelijk sprake van aantasting van verblijfplaatsen van vleermuizen. Negatieve effecten op

gebouwbewonende soorten zijn met de voorgenomen plannen niet op voorhand uit te sluiten. Er dient nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen uitgevoerd te worden in het actieve seizoen van vleermuizen en volgens de meest recente protocollen van het NGB (2012). Pas dan kan worden bepaald of met de plannen verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast.

2.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen zoals Vink, Spreeuw, Gierzwaluw en Huismus. Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen globaal van half maart tot half juli.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Van de genoemde soorten zijn de Gierzwaluw en de Huismus jaarrond beschermd. De Gierzwaluw broedt voornamelijk onder daken met een grote hellingshoek. Gezien de geringe hellingshoek van het dak van de woningen, zijn nesten van de Gierzwaluw niet te verwachten. Tijdens het veldbezoek zijn zingende en bedelende Huismussen waargenomen op de daken van de woningen. Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid broedt deze soort onder het dak van de woningen. Nestlocaties van deze soort zijn jaarrond beschermd en mogen ook buiten het broedseizoen niet zomaar verwijderd worden.

Met de voorgenomen sloop zijn negatieve effecten op de Huismus te verwachten. Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen moeten maatregelen getroffen worden. Zo moet voorafgaan aan de sloopwerkzaamheden in de onmiddellijke omgeving een drietal huismussenflats opgehangen worden. De sloop van de gebouwen moeten plaats vinden buiten het broedseizoen. Het broedseizoen loopt van eind maart tot en met begin augustus. Als laatste moet de toekomstige bebouwing geschikt gemaakt worden voor de Huismus. Hierbij kan worden gedacht aan het plaatsen van zogenoemde vogelvides. Met het uitvoeren van bovenstaande maatregelen is geen sprake van overtreding van de Flora- en faunawet.

Sporen (braakballen, veren, uitwerpselen), nesten en holtes van overige jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Binnen het plangebied zijn enkele bomen aanwezig. Deze zijn nauwkeurig geïnspecteerd. Er zijn hierbij geen geschikte holten of horsten aangetroffen. Om deze reden zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van overige jaarrond beschermde vogelsoorten niet te verwachten en is nader onderzoek niet noodzakelijk.

2.3.5 *Amfibieën*

Binnen en direct nabij het plangebied zijn geen watervoerende elementen (voor voortplanting) aanwezig. Om deze reden worden negatieve effecten op strikt beschermde soorten niet verwacht. Voor algemeen voorkomende soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

2.3.6 *Reptielen*

De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijvoorbeeld heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Alleen de ringslang houdt zich in nattere gebieden met een meer natuurlijke oeverzone. Op basis van de binnen het plangebied aanwezige habitats (verhard erf, bebouwing en grasland (tuin)) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op reptielen zijn niet te verwachten.

2.3.7 *Vissen*

In het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van strikt beschermde vissoorten op voorhand is uitgesloten.

2.3.8 *Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen*

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het plangebied ligt niet in een dergelijk biotoop. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de aanwezige habitats.

3 Conclusie

Het plangebied betreft een locatie aan de Klaas Fuitestraat te Genemuiden (gemeente Zwartewaterland, provincie Overijssel). Op deze locatie is de sloop van een deel van de huidige bebouwing beoogd om plaats te maken voor een tweetal supermarkten met bijbehorende parkeergelegenheid. Voor deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

3.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Gezien de ligging van het plangebied buiten de EHS en beschermde natuurgebieden (2000 meter) zijn negatieve effecten op dit gebied niet te verwachten.

Voor dit plan is geen sprake van een vergunningsaanvraag in het kader van de Nb-wet.

3.2 Soortenbescherming

De meeste van de in het plangebied voorkomende soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Met de plannen zijn negatieve effecten op de Huismus en gebouwbewonende vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten. Voor deze soort gelden, bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen, een ontheffingplicht in het kader van de Flora- en faunawet. Door voor de Huismus op voorhand mitigerende maatregelen te treffen, kan de aantasting van de vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort gemitigeerd worden waardoor geen ontheffing noodzakelijk is. Hiertoe dienen voor de Huismus de volgende maatregelen getroffen te worden:

- *Voorafgaand aan de sloop dient een drietal zogenoemde mussenflats voor de Huismus opgehangen te worden in of in de directe omgeving van het plangebied. De soort is een koloniebroeder, daarom dient de nestkast de mogelijkheid te hebben voor meerdere broedlocaties in één kast;*
- *De sloop van de bebouwing dient te allen tijde plaats te vinden buiten de broedperiode van huismussen (eind maart tot begin augustus);*
- *De nieuwbouw moet geschikt gemaakt worden voor de Huismus. Dit kan door het dakbeschot toegankelijk te maken of over de volle breedte van het dak vogelvides te plaatsen.*

Mogelijk worden er bij de sloop ook vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aangetast. Om te bepalen of deze soorten verblijfplaatsen hebben in het plangebied is nader onderzoek noodzakelijk naar:

- *Nader onderzoek dient uitgevoerd te worden naar vleermuizen. Onderzoekperiode loopt globaal van eind mei tot en met eind september.*

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht zodat het werkelijke effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden bepaald. Pas dan kan worden bepaald of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is. Bij een dergelijke ontheffing worden vaak mitigerende en/of compenserende maatregelen gevraagd. Als wordt voldaan aan dergelijke voorwaarden, kan op basis van eerdere ervaringen redelijkerwijs worden verwacht dat een dergelijke ontheffing door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wordt verleend.

3.3 Zorgplicht

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

3.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woning;

- als er weer een zolder of vliering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen.

Bijlage 1: literatuurlijst

Bode, A.D., Douma, M., Driesen, N.J., Dijkstra, A.J., Gritter, A.G.R., Hegeman, A., Heinen, M.A., Hoekstra, B., Hoeve, R., Snaak, G., van Vliet, J.A., Zoon, C.P.M. 1999. De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers, Zwolle.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl